ПЕТРА

церковний торговельний магазин в Пряшеві

пропонує Вам:

Вел. зборник (латинкою)	80,—
Прот. Доц. П. Алеш: Історія Церкви	150,—
Православный катехизис (рос.)	10,—
Др. П. Кернашевич: Порівнююче богослов'я	112,—
Теологічний зборник — IV часть	52,—
Теологічний зборник — VI. часть	73,—
Фенцік: Літургіка	3,80
Др. І. Качур: **Археологія (слов.)**	15,—
Др. П. Кернашевич: Пастирське богослов'я (слов.)	18,—
Гомилетика (слов.)	**10,—**
Др. П. Кернашевич: **Типикон (слов.)**	**16,—**
Наше Православіє (чесь.)	10,—
Правосл. катехизис (слов.)	**9,—**
Хліб души	25,—
Прот. д-р Ш. Пружинський: Вступ до Нового Завіту (слов.)	98,—
Наш час (чеськ.)	11,—
Др. Й. Шуварський: **Єпископ Горазд**	**48,—**

Слідуючий номер вийде 2 червня 1980 р.

Видає: Православна Церква в Чехословаччині у ЦВ у Братіславі. — **Редакція:** 080 01 Пряшів, вул. ім. Словацької республіки рад № 1 тел.: 313-79. Керує редакційна колегія. Відповід. редактор проф. Др. Стефан Пружинський, технічний редактор Г. Ференцова. — Виходить 12 раз у рік. — Друкують Дуклянські друкарні, н. п. Пряшів. Річна передплата — 12 Кчс, один номер — 1 Кчс. Річна передплата для кордону — 2 долари — Поширює ПГС. Замовлення приймає кожний поштамт і листоноші. Закордонні замовлення треба надсилати на адресу PNS — Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48. Дозволено постановою SÚTI 15/10 z 27. 12. 1972. Číslo indexu: 49 894.

ЗАПОВІТ СВ. КИРИЛА І МЕФОДІЯ

РІК ВИДАННЯ XXIII МІСЯЧНИК ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ № 5/1980

Із світу

● *На інтронізації нового Патріарха Ігнатія IV Антіохійського взяв участь, між іншим, за Руську Православну Церкву і Високопреосвященніший Ювеналій, Митрополит Крутицький і Коломенський. Інтронізація відбувалася під час св. Літургії в Успенському храмі в Дамаску за великої участі і з інших православних церков.*

● *Святкування пам'яті св. братів Кирила і Мефодія відбувалось в Греції в Солуні, звідки, як відомо, прийшли до нас на Велику Моравію. Часопис «Еклісія», № 22/79, вказує на велике значення свята св. братів Кирила і Мефодія не лиш для слов'ян, але і для всього світу, бо їх діло було справді на рівні апостольському.*

● *Грецьке архієпископство в США одержало статут автономії від Царградського Патріархату. 11 жовтня 1979 р. відбулось перше засідання єпископського Синоду під главенствуванням архієпископа Яковоса. Було розроблено програму праці і були влаштовані відповідні секретаріати.*

● *Новим Митрополитом Тіатирським по спочившому Афінагорові (Кокінакісові) був обраний Мефодій. Буде він управляти Православною Церквою в Англії. Митрополит Мефодій закінчив афінський богословський факультет, є доктором філософії і доктором богослов'я.*

● *В монастирі Амелунборну від 15 до 22 вересня 1979 р. відбувалось Всеправославне засіданняя представників окремих автокефальних церков. Було домовлено єдиний поступ у питаннях переговорів з Лютеранською Церквою.*

● *В німецькому університеті в Мюнстері була заснована кафедра для православного богослов'я. Тут будуть мати можливість досягти освіту православні священики і цивілісти. Буде дана можливість навчання і для Католицької та Євангелицької церков.*

● *На міжнародній студійній зустрічі-семінарі, що організував Інститут для економічного вивчення в Страсбурзі, брало участь 78 богословів із усіх християнських церков з 27 держав. Тема семінару: «Організація людей і єдність Церков».*

● *Шведський уряд готує закон, за яким церковні організації будуть зобов'язані обов'язково робити пасторалізацію особливо в лікарнях. Це вперше в церковній історії, що державним актом зобов'язані церкви між собою в дусі екуменізму повнити найосновніше завдання Церкви — взаємно поважати себе, а цей дух переносити і на своїх вірників.*

Вознесение Господне

Вознесение Господне есть чрезвычайно важное событие в полноте Искупления, совершенном явившимся Сыном Божиим. Это — венец, завершение служения Христа на земле для спасения мира. Св. Григорий Богослов говорит об этом следующее: «Вознесением оканчиваются телесные деяния Христовы и начинаются дела Духа».

Страдания Господа Иисуса Христа, Его Воскресение, Вознесение, Сошествие Святого Духа на апостолов — звенья одного дела Искупления.

В сороковой день по Своем Воскресении, Господь Иисус Христис вывед Своих учеников из Иерусалима по направлению к Вифании на гору Елеонскую и преподав им здесь последние наставления, «воздвиг руце Свои, и благослови их. И бысть егда благословляше их, отступи от них и возношашеся на небо». (Лк. 24, 50—51).

Вознесение Иисуса Христа на небо с прославленною плотию,

так же, как и Воскресение Его, является высшим проявлением Его царственной власти и могущества и имеет глубочайшее значение, как одно из завершающих дел спасения человеческого рода. Такое окончание видимого пребывания на земле Господа Иисуса Христа, как Богочеловека и Искупителя мира.

Если Иисус Христос есть Единородный Сын Божий, ради нашего спасения сшедый с небес и принявший человеческую природу, во внутреннее и вечное единение с Своею Божественною природою, то по совершении искупительного дела Ему естественно было возвратиться в той форме бытия, которая была свойственна Ему от вечности по Божеству, тем более, что наша не прославленна, подвергнута греху и смерти, природа не могла быть соответственным местом пребывания Богочеловека с прославленною человеческою природою. Поэтому-то для прославленного человека было внутренне необходимо перейти по Воскресении в иную область вечного бытия по человечеству, чуждую условий того пространственного и временного бытия, в которое Он, Сын Божий, Сам Себя добровольно поставил в воплощении — область превыше всех небес, оттуда Он и снишел и где опять, как Богочеловек, вступает в ближайшее и теснейшее взаимообщение с Отцом.

Завершающее земную жизнь Иисуса Христа славное Вознесение на небо вполне удовлетворяет и наше нравственное чувство. Вся жизнь Иисуса Христа была проникнута послушанием воле Отца. «Аз прославих Тя на земле, дело соверших, еже дал Еси Мне да сотворю» (Иоан. 17, 4) — свидетельствовал Иисус Христос в молитве к Отцу Небесному перед Своими страданиями. Естественно, что прославлявший Отца Своего жизнью и деятельностью, заслуживал и Сам прославление от Отца, что Он и выразил в Своей молитве к Отцу: «И ныне прослави Мя Ты Отче, у Тебе Самого славою, юже имех у Тебе прежде мир не бысть» (Иоан. 17, 5).

Вознесение Спасителя на небо с Плотию и было продолжением того заслуженного Спасителем прославления, которое началось в Его Воскресении. Эту истину выражает и ап. Павел, когда говорит, что за смирение и послушание с каким Иисус Христос, будучи Богом, пришел и совершил возложенное на Него служение, «Темже и Бог Его превознесе и дарова Ему имя, паче всякого имене» (Филип. 2, 9).

Подобно тому, как Воскресение Иисуса Христа есть начало победы над смертию всего человечества «Христос воста от мертвых, начаток умершим бысть» (1 Кор. 15, 20), так и славное

Вознесение Его на небо с прославленным обоженным человеческим естеством есть открытие для всех верующих во Христа пути на небо, которое столь долго было заключено для нас и что упразднилось, наконец, средостение между небом и землею.

Христос Спаситель примирив всяческая в Себе, в Своем славном Вознесении явился на небо, как наш Предтеча: с Ним

и в Нем взышла на небо искупленная и восстановленная природа человеческая и сделалась причастною вечной славы и величия Сына Божия. Через это Бог и нас «сподобы на небесных во Христе Иисусе» (Еф. 2, 6). Святой апостол Павел, объясняя значение Вознесения Иисуса Христа, говорит, что «Не в рукотворенная бо святая вниде Христос, противообразная истинных, но в самое небо, ныне да явится лицу Божию о нас» (Евр. 9. 24). Вознесшийся Христос в Своем лице представляет Отцу Небесному род человеческий, как предмет постоянной любви, являя в Себе и вечного первосвященника, ходатайствующего за мир, Который входит в небесную скинию с Своею Кровию. Это никогда не прекращается с момента вознесения предстательство Христа за верующих, находит свое выражение в самом образе совершения события, в том именно, что Христос возносится на небо, благословляя апостолов. «Какой чудный образ действия, — замечает по этому поводу Митрополит Филарет в своем слове на Вознесение. — Господь благословляет и еще не оканчивает благословения, а продолжает благословлять и между тем возносится на небо. Что это значит? То, что Он не хочет прекратить Своего благословения, но продолжает без конца благословлять Свою Церковь — всех верующих в Него!»

Св. Григорий Богослов в своем слове на Вознесение Господа пишет: «Спасителю не нужна была колесница, не нужна была помощь ангелов, ибо Творец Своей Божественною силою вознесся на небо, возвратился туда, откуда сошел, вошел туда, где от века имел пребывание; ибо хотя он по человечеству возносился, но по Божеству обладал небом и землей».

Вознесшийся на небо во славе Иисус Христос, «седе одесную Бога» (Мрк. 16, 19). «Седение одесную» отнюдь не означает какого-либо бездействия. Десница Отца служит выражением могущества и власти Отца, участником которой стал теперь Христос. Так что и «седение одесную» в отношении к вознесшемуся означает то же самое, что выражают слова Спасителя: «Дадеся Ми всяка власть на небеси и на земли» (Мф. 28, 18).

Митрополит Московский Филарет, изъясняя мысль образного выражения: «Седе одесную Бога», пишет: «Слыша, что Христос сидит одесную Бога-Отца, помышляй, что Он имеет со Отцем Вседержителем власть, единую с Ним славу, единое царственное промышление о всем мире и особенно о Церкви спасаемых». Власть эта состоит в том, чтобы посредством Духа Святого раскрывать во всей полноте Свое отношение к человеческому роду, как воссоздателя человека, привлекать людей к Своему общению и через указанное средство сообщать им в Своей Церкви все необходимые силы для возрождения в новую жизнь.

Таким образом, Вознесение является необходимым для устроения и созидания Церкви, поскольку именно на нем основывается обетование о ниспослании Духа Утешителя, имеющего пребывать в Церкви, почему Спаситель и говорит Своим апостолам в прощальной беседе: «Но Аз истину вам глаголю: уне есть вам, да Аз иду; аще бо не иду Аз, Утешитель не придет к Вам; аще иду, пошлю Его к вам» (Иоан. 16, 7). Поэтому и Церковь, прославляя вознесение Господа, поет: «Господь вознесеся на небеса, да послет Утешителя Духа . . .»

Св. Димитрий Ростовский о Вознесении Господнем пишет следующее: «Господь вознесся на небо, дабы послать людям Утешителя, Духа Святаго, от Отца исходящего, да утешает Он нас всегда во всех скорбях и печалях наших, Господь вознесся от нас на небо, дабы уготовать нам места на небе, где мы будем жить вечно и соцарствовать Ему, Господу нашему».

Церковь, с одной стороны, представляет апостолов плачущими и сетующими перед вознесением Христа на небо: «Господи, апостолы яко видяще Тя на облацех возносима рыданием слез, Жизнодавче Христе, скорби исполняемы, рыдающе глаголаху: Владыко, не остави нас сирых, ихже за милосердие возлюбил Еси рабы Твоя», но, с другой стороны, представляет их радующимися, как известует: «Вознеслся еси во славе Христе Боже наш, радость сотворивый учеником обетование Святаго Духа».

Если Сошествие Святого Духа и Его обетование в Церкви основывается на ходатайстве Христа, то событие Вознесения является перед ними началом и основанием вечного предстательства Христа за людей перед Отцем. Завершая собою земное — временное царское служение Спасителя, событие Вознесения Господня является торжественным переходом к Его вечному царскому служению, продолжающемуся в непреходящем служении Первосвященническом, когда, по слову апостола Павла, Христос воссел на всегда одесную Бога, ожидая, доколе враги Его будут положены в подножие ног Его.

Со времени Своего Вознесения Господь Иисус Христос господствует как Глава и Царь Своей Церкви на земле, равно, как и на небе, и вместе над миром, с определенной целью привлечь его к Своему общению и приобщить к области неизмеримого Своего Царства. В Откровении Христос изображается по вознесении Ходатаем Нового Завета за искупленное Им человечество, Первосвященником, Который «не в рукотворенная бо святая

вниде . . . но в самое небо, ныне да явится лицу Божию о нас» (Евр. 9, 24). Христос — это архиерей великий, прошедший небеса, «Сам искушен быв, может и искушаемым помощи» (Евр. 2,18). «Темже спасти до конца может приходящих через Него к Богу, всегда жив Сый, во еже ходатайствовати о них» (Евр. 7, 25).

Это ходатайство состоит в предстательстве Его перед Богом Отцом силою искупительных заслуг Своих. Принявши, как богочеловек, участие в господстве и мироуправлении Своего Отца, Христос Спаситель имеет в Своей Божественной власти все средства направлять события мировой жизни к одной цели — распространению и утверждению Царства Божия. И царственная власть Его некогда должна преодолеть всех врагов Его Царства. «Подобает бо Ему царствовати, — говорит апостол, — дондеже положит вся враги под ногама Своима. Последний же враг испразднится смерть» (Кор. 15, 25—26). После этого последует обновление неба и земли, суд над миром, после чего и «Сам Сын покорится Покоршему Ему всяческая» (1 Кор. 15, 28), т. е. окончательно осуществляться предназначения о мире и человеке.

Поэтому задача каждого христианина — быть со Христом в невидимом общении, соделать свою душу храмом Божиим, жить со Христом и во Христе. К этой цели стремились все мученики, исповедники, пустынники, святители — все, для кого содержанием жизни было стремление ко Христу.

И это невидимое общение со Христом, единение с Ним в духе давало всем им такую радость и силу, что никого из них не устрашали ни узы, ни темницы, ни голод, ни лютость зверей, ни мучения гонителей и вообще никакие труды, ни подвиги ради Христа и вечного спасения своей души.

От времени апостолов и до настоящих дней каждый христианин руководится верою в то, что его спасение — во Христе и со Христом, что если Христос воскрес, то и все воскреснут в день всеобщего воскресения; он утешается и укрепляется надеждой, что если Христос вознесся на небо и воссел одесную Бога Отца, то и он, пройдя свой жизненный путь и прейдя в день смерти в неведомую страну, будет в свое время вознесен туда, где пребывает Христос, в том месте, которое по Своем Вознесении Он уготовал для всех любящих Его.

Праздник Вознесения Господня да будет нам напоминанием об ожидающем и нас нашем вознесении со Христом на небо, как праздник Воскресения Христова был напоминанием об ожидающем каждого из нас, после неизбежной смерти, воскресения. Но при этом все мы должны помнить еще об одном: все в день Всеобщего воскресения воскреснут, но не все будут вознесены на небо, в место вечной радости со Христом.

Место в вечной радости надо заслужить своей жизнью со Христом и во Христе во время своей земной жизни, ибо только заслужившим вечную радость с Господом будет сказано в день Страшного Суда: «Приидите благословеннии Отца Моего, наследуйте уготованное вам царствие от сложения мира» (Мф. 25, 34).

† Епископ Николай.

ПРОГОЛОШЕННЯ

МИТРОПОЛИТНОЇ РАДИ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ДО 35 РІЧНИЦІ ВИЗВОЛЕННЯ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ

Церква Христа засвідчує свій католицет-загальність і тим, що удомашнюється в кожній країні і серед кожного народу. Поділяє долю народу, проповідує йому Слово Боже, попереджає його, молиться за нього й освячує його щоденне життя і працю. Будучи вірними засаді, представники православних церков в нашій країні від виникнення стали щирими чехословацькими патріотами. Їх вірність Вітчизні була послідовна, і нам відомо, що вони активно підтримували рух Опору проти нацистських окупантів. Єпископ Горазд разом з дальшими стали жертвами свавілля, будучи вірними своєму стаду і засадам справедливості, інші представники Церкви пройшли в'язницями, концтаборами, примусовими роботами. Храми були спустошені і закриті, Чеська Православна Церква була поставлена мимо закон. І положення православних на Східній Словаччині було в цей час важке. Церква поділяла з народом його тяжку долю. Ті найвірніші не дали себе зломити й утримували континуітет, сходились на богослуженнях, молилися і також працювали для відновлення вимріяної свободи. Краяни на Волині, в більшості православні християни, становили визначну складову частину

Чехословацького армійського корпусу під командуванням генерала Свободи. Так само від Бузулука до Праги брали участь в боях проти фашизму за наше визволення і православні християни із Закарпаття, нині проживаючі в нашій країні.

Цими днями ми пригадуємо кінець найжахливішої війни в історії людства і повернення національної свободи. Нацистська Німеччина була розгромлена, тому що здорові і демократичні сили багатьох народів виступили спільно в тяжку вирішальну боротьбу проти тиранії. Християни, а між ними і визначні активні представники Православної Церкви та православні вірники, самовіддано підтримували справедливу боротьбу проти безбожної й антигуманної ідеології нацизму. Визволення нашої країни прийшло завдяки зосередженому і міцному домашньому і закордонному руху Опору і завдяки важкій, рішучій боротьбі радянських, чехословацьких і дальших бійців. Всім, які докладали сили і здоров'я на боротьбу за краще майбутнє людства і передусім тим, які поклали і своє життя за ці ідеї на воєнному поприщі та на казницях, належить наша подяка і спогад. Хай же Господь Бог зробить їх пам'ять безсмертною!

Відновлення Чехословацької Республіки означало і відновлення війною зруйнованої Православної Церкви в нашій країні. Храми поступово відкривались, відновлювались, почали служитись священні богослуження, почала знову виходити церковна преса, Церква відроджувалась і з організаційного боку. Післявоєнне відновлення Церкви у визволеній країні означало передусім возз'єднання досі розділених юрисдикцій. Репатріація православних волинських чехів означала кількісне зміцнення і духовне збагачення Церкви. Таким чином були створені й умови для здобуття пізнішої автокефальності.

Нашим посланням у визволеній країні є: жити і надалі з народом і країною, поділяючи всі радості і випробування буденних днів, служити нашим народам проповідуванням Євангелія Христа, молитвою, святостями і також й часом непомітною і скромною службою ближньому, докладати зусилля на благо і розквіт вільної соціалістичної Вітчизни. Від нас також залежить, щоб ми, як це Церква робить від першопочатків, проповідували і здійснювали справжній мир на землі. Незаступним завданням християн на землі є допомагати реалізації вселюдських гуманних ідеалів посередництвом ширення того миру, який дає Спаситель. Того миру, який зсилає Дух Святий до очищених і відкритих сердець.

Прага, 7 лютого 1980 р.

За Пленарне засідання Митрополитної Ради:
Голова Митрополитної Ради Православної Церкви в Чехословаччині
†ДОРОФЕЙ,
Митрополит Празький і всієї Чехословаччини.

Мрія про справедливий мир

В сучасному бурхливому світі мільйони людей мріють про справедливий мир і сповнені рішучості послідовно пробивати дорогу для його встановлення. Священним обов'язком кожного громадянина нашої країни є і має бути помножування творчої праці і таким чином утворювати умови для суспільства, для ближнього і для своєї сім'ї. Така людина справді стає корисною для свого народу; про неї не забудуть майбутні покоління і будуть мати у вдячній пам'яті його ім'я. Такими були герої, які завоювали нашу свободу; про них з подякою згадує наш народ, який в ці пам'ятні травневі дні віддає пошану своїм визволителям.

Між цими самовідданими синами і доньками Чехословаччини згадуємо і нашого владику-мученика Горазда. Якраз цього року в травні наша Православна Церква, Празька й Оломоуцька єпархії відмітили соту річницю з дня його народження. Завдяки великому порозумінню органів державної влади торжества несли маніфестаційний характер за участі трьох помісних Православних Церков. Може, що святкування зустрілись з непорозумінням декотрих наших членів, але заслуги владики Горазда були оцінені нашим урядом, який йому присвоїв високу нагороду ін меморіам за заслуги перед своїм народом і за його боротьбу за визволення. Однак залишім на істориках об'єктивну оцінку діяльності нашого владики й апостола Православ'я серед чеського народу. Честь його світлій пам'яті!

Ми стоїмо на порозі 35 річниці нашого визволення, на яке зосередилось зусилля нашого національно-визвольного руху, а також руху Опору. Нині мирно користаємось результатами свобідної будівничої праці, зростанням благобуту. Мету було досягнено, прогрес невтримно йде вперед і поглиблюється. Тим пояснюється концепція життя творчого соціалізму і встановлення повністю справедливого миру. Людство мріє про мир, який є мотивом життя і приятелем кожної людини, зокрема тої, яка прагне не лише про земну блаженність, але не забуває і про своє спасіння. Це означає, що збереження миру в світі є найактуальнішим питанням сучасності.

Внутрішня і закордонна політика соціалістичних країн мобілізує з великою силою у всьому світі громадську думку на користь миру в світі. Виступ міністра закордонних справ Чехословаччини на Генеральній Асамблеї ООН, промову Л. І. Брежнєва на торжествах річниці НДР привітало все прогресивне людство світу. Йдеться про невідкладну ратифікацію угоди ОСВ-2 і підготовку на дальший крок вперед, тобто на підписання угоди ОСВ-3. На відміну від таких прекрасних пропозицій, імперіалістичні країни пропонують розмістити 600 американських ракет в Західній Німеччині, націлених на соціалістичні країни, зокрема на СРСР. Це парадокс, але справжній. Як же можна зброїтись і тим самим лицемірно твердити, що виступає на захист миру в світі? На жаль, це мораль імперіалістів, які на-

зивають себе християнами, заперечують людські права і навіть усувають тих, хто їм перешкоджає в реалізації їх намірів, наприклад, президента Кеннеді, Мартина-Лютера Кінга та ін.

Бог же чекає від людини, щоб вона жила в мирі і справедливо і щоб присвячувати свій талант на спільну користь. Тому Церква Христова, а такою є якраз Православна Церква, має ясно висловитись до питань миру. З моральною силою і рішучістю виступити на його захист, щоб пробудити свідомість в тих колах, які цинічно заперечують законні права людини і точать мечі, тобто зброять і тим властиво готують нову війну. Ці кола людей намагаються унеможливити досягнення позитивних угод каламученням води і ставлять під загрозу здорові результати в питанні збереження миру.

Православна Церква, Главою якої є сам Син Божий Ісус Христос, протягом всієї своєї історії намагалася здійснювати духовні і моральні якості своїх членів і виховувала їх на основі Євангелія. Церква сьогодні не може мовчати в такий переломний час, коли розходиться про збереження життя на землі. Нашим словом і ділом має бути наказ пророків: «Так, мир і безпека хай буде на землі» (Іс. 39, 8). І ціле Священне Писаніє проникнуте такою благородною ідеєю.

Боротьба за мир і за збереження життя на землі органічно поєднана із зусиллям збереження законних прав людини і створення добрих взаємовідносин між людьми різного думання та ідеології. Ми натхнені колосальними успіхами сучасної науки. Нас би дуже радувало, якби все це спрямувалось для благобуту людини і для справедливого миру, як це прозвучало і в Віфлеємі: «На землі мир людям доброї волі». Мир і справедливість — це два фактори, невід'ємні один від одного і які підтримують зусилля за мир. Ми, християни, не прагнемо лише за земним благобутом, але і за Царством Божим, яке «не пожива й питво, але праведність, і мир, і радість в Дусі Святім» (стихира на утрені 5 нед. посту; св. ап. Павло до римлян, 14, 17). І взагалі на справедливості базується здоровий і міцний фундамент творчих сил і гармонії людського суспільства і його розквіту.

Ми не заперечуємо, що були неврівноваженості між людьми в минулому і що є в іншій формі й нині між християнами. Це протиріччя між волею Божою і життям християнина мало б зникнути і за допомоги т. зв. великого екуменічного руху, однак в певній мірі триває. До свідомості всіх християн закликає ап. Павло: «Змирьтеся з Богом», щоб наступити на правдиву дорогу справжньої любові до Бога і ближнього на основі св. Євангелія і справедливості і щоб таким чином видавати свідчення про свою віру за помочі Господа Ісуса Христа, Який є посередником між Богом і людьми.

Наш час вимагає найбільшої ініціативи і зусилля у справі боротьби за мир і справедливість у світі. Як я вже сказав на початку, міняється з незвичайною швидкістю образ життя на землі, і структура суспільного життя спрямована до благобуту. Необхідною передумовою для цього є забезпечення миру. Лише завдяки мирного будівничого зусилля за допомоги науки, автоматизації, спеціалізації й кооперації, що дуже розвите в соціалістичній практиці, може життя статися для всіх людей тривалим щастям. Однак при справедливому розділенні матеріальних і культурних досягнень. Будівниче зусилля мозолистої руки трудящих і геній людства приносить справжні чудеса як результат діяльності. Євангеліє і проповідування Слова Божого має мати на увазі виховничі цілі й апелювати на свідомість всіх християн, щоб виконували всі сімейні, суспільні і християнські обов'язки.

Свої роздуми я розпочав визначною річницею з дня народження владики Горазда. Закінчу це теж історичною подією. Уряд ЧСР на своєму засіданні 4 жовтня 1949 р. і Національні Збори 14 жовтня 1949 р. ухвалили закон, який зрівноправнив усі наші церкви. Минає саме 30 років з того часу, коли і наша Церква, скоріше дискримінована, стала рівноправною з іншими церквами. Від свого імені і від імені нашої Церкви та її органів висловлюю нашу подяку нашій соціалістичній країні за її гуманне ставлення до нашої Церкви, за моральну і матеріальну підтримку, яку ми отримуємо, і таким чином ми можемо безперешкодно виконувати свої церковні й громадські обов'язки.

Велике значення надаємо руху за мир. Ми сповнені рішучості включатися і далі до цієї діяльності. Маємо встановлені мирні комітети наших чотирьох єпархій і факультету, як і Митрополитної Ради. Закликаємо їх, щоб публікували вісті про свою мирну діяльність в пресі Церкви і щоб систематично про неї реферували Митрополитній Раді.

З любов'ю до права, з християнською покорою і молитвами ми вступили в новий рік із словами пророка Ісаії: Господе Боже наш, надіє всіх людей в Тебе надіючихся, на Тебе покладаючихся, збережи мир людям, бо надія на Тобі! (Іс.).

† Митрополит Дорофей.

Ціна людської праці

РОЗДУМИ НАД СВЯТОМ ПРАЦІ

«Якщо хтось не хоче працювати, нехай не їсть» (2 Фес. 3, 10). Таким, які запобігають від чесної праці, апостол Павло наказує: **«...наказуємо і нагадуємо їм посередництвом нашого Господа Ісуса Христа, щоб тихо працювали і щоб так їли свій власний хліб»** (там же, 12).

Ці слова належали людям, які могли собі дозволити не працювати, — працювали на них їх піддані. Вони працювали, та голодували. Ті, які не працювали, розкошували, бо мали з чого. Однак часом і той підданий почав усвідомлювати собі, що він теж людина, подібна до свого пана, що тим самим способом прийшов на світ і відійде у вічність, як і його пан. Свідомість ця гнала його в боротьбу, але не лиш свідомість, але особливо біда, нестача їжі і рабство, обмеження свободи, яку дав Бог однаково кожній людині.

Боротьба підданого за свої права була довготривала і тяжка. Не обійшлось без пролиття крові. Якраз жертва американських робітників, які боролись за право на 8-годинний робочий час, стала імпульсом для того, що 1 Травня почав святкуватись на їх честь як Свято праці.

Однак все це належить давньому минулому, бо з цього часу вже минуло понад 100 років.

Сьогодні, особливо в соціалістичному суспільстві це свято не є вже лиш згадкою про тяжку боротьбу робітничого класу за свої права, за право на працю, за забезпечення свого існування, — сьогодні в цей святковий день наше суспільство маніфестаційно проявляє радість над успішними результатами людської праці.

Людська праця завдяки миролюбної політики соціалістичного табору на чолі з Радянським Союзом за 35 вільних років сьогодні оцінюється зростанням промислового виробництва і в результаті і швидким зростанням життєвого рівня нашого населення. Якби ми хотіли сьогодні порівняти сьогоднішнє виробництво з минулим, то нас здивує кардинальне зростання кількості випродукованих товарів. Наприклад, в 1948 р. ми виробили за цілий рік стільки продуктів, як сьогоднішнє виробництво це уміє реалізувати протягом 55 днів.

Якщо ці результати праці будемо аплікувати на щоденне життя окремої особи нашого соціалістичного суспільства, то легко зрозуміємо можливість реалізації вимогливих людських прав і тенденцій на високий життєвий стандарт кожного трудящого, бо це можна досягти лише завдяки чесної праці і висоти національного доходу. Наш національний доход помножений ціною людської праці. Будь-який доход є результатом чесної праці. Різниця лиш в тому, чи він належить усім, чи лише окремим особам. В соціалістичному ладі засоби виробництва власнить все суспільство, а тому і доход є національний, спільний. В капіталістичному суспільному порядку власником засобів виробництва є приватні особи, тому й доход належить лише їм. Такий капіталіст — власник якогось заводу навряд чи буде ділитись з своїм доходом з своїми працюючими.

З національного доходу соціалістичного суспільства забезпечується значна поміч студіюючій молоді у формі підручників, стипендій, можливості молодіжної рекреації у нас або за границями і т. п.

Так само кожен має право на безплатне лікування, включно на безплатні лікарства, курортне лікування і т. п.

Значно піклується суспільство про жінки і особливо матері. З побудовою ясел і дитсадків вирішилась проблема зайнятості молодих жінок-матерів. Підвищились пільги на дітей, надається фінансова підтримка при народженні дитини, продовжилась відпустка для матерів.

Однак головне значення здобутків соціалістичного суспільства, а це яскраво виражає Першотравень, в тому, що було усунено безробіття, що робітники, батьки сімей не мусять їхати за працею за границю, як це було колись. У нас створились передумови і для зростання зайнятості жінок, вони стали рівноправними як в праці, так і в оплаті.

Принцип оплати запровадився за кількістю і якістю, суспільною потребою чи важливістю праці. Проявом старання про трудящу людину стало те, що було скорочено робочий час на 42 год. тижнево, можливість відпочивати за кордоном і т. п.

Дуже значним стимулом старання про людину є зростання її життєвого рівня в нашій соціалістичній країні, рішення проблем квартир. Хоч наші міста і села значно потерпіли під час війни, та ніхто вже не помітить слідів війни, виросли нові житлові квартали і прекрасні приватні будинки. Це і є яскравий результат нашої чесної праці, це і є наша першотравнева радість за виконану працю за попередній період.

Желанням кожного з нас сьогодні є, щоб у світі був збережений мир, щоб не змагалося у виробництві нищівної зброї, що може запричинити неймовірні страждання людей і руйнування результатів людської праці, але щоб змагалося в конструктивній будівничій праці на благо людини без різниці національної приналежності, раси і політичного чи релігійного переконання. Лише за таких умов може бути Першотравневе свято ще веселішим і радіснішим.

М. Кернашевич.

„Я буду перебувати з вами повсякденно аж до кінця віку“

(МАТФ. 28, 20)

Коли наш Спаситель Ісус Христос, наближаючись до своїх мук на хресті, говорив своїм апостолам і ученикам, що залишає світ і що йде до Отца (Йоан 16, 28), тоді їх серця наповнились невимовним глибоким сумом. Але коли ж самі стали очевидцями сповнення цієї Христової Заповіді про розлучення з ними і сошествіє в небесну Отчизну, тоді, як засвідчує евангеліст св. Лука, повертались вони з гори Оливної в Єрусалим «з великою радістю» (Лук. 24, 52). Настає питання, чи точніше двопитання: чому сумували апостоли ще перед першою розлукою з Ним і чому втішались з Його Сошествія? В першому випадку тому, що роздумували лиш по-людському, думаючи, що назавжди будуть мусити розпрощатися з Ним, подібно, як і ми роздумуємо, коли прощаємось із своїми близькими рідними померлими, помилково гадаючи, що вони немовби вже для нас не існували. В другому випадку тому, що від Нього самого дізналися вони, що Він і після свого сошествія до Отца, ставши невидимим для їх тілесних очей, не лише з ними не розлучується і не лишає їх, але, навпаки, буде з ними перебувати всюди і завжди, згідно з Його словами: «І ото, Я буду перебувати з вами повсякденно аж до кінця віку» (Матф. 28, 20). Заслухавши такі слова, св. апостоли, не дивлячись на видиме прощання з їх Господом, «з великою радістю» поверталися в Єрусалим, очікуючи послання Св. Духа. І якраз ця священна радість назавжди залишилась неоцінимим багатством їх душі, невисихаючим джерелом втіхи в їх дальшому житті. Ніхто, ніяка сила чи щось подібне не могло їх розлучити з цією священною і життєдайною радістю, радістю в Господі. Якби їм не здавалось, що вони самі і без помочі, як «ягнята між вовками» (Лук. 10, 3), яка б кількість ворогів чи переслідувачів їх не оточувала б, в якій би не бували «небезпеці на річках, у небезпеках розбійничих, у небезпеках свого народу, у небезпеках поган, у небезпеках по містах . . . у виснажуванні та праці, часто в недосипанні, у голоді і спразі, часто в пості, у холоді та в наготі . . .» (2 Кор. 11, 26—27), завжди вони радувались Господеві, заповняючи своє щоденне життя безкорисливою роботою — проповідуванню Євангелія Христа. Вони радувались, перебуваючи в спокусі чи в інших різних небезпеках або підступах; радувались, переносячи кривди і муки, брехню і приниження, напади і переслідування з боку жидів і язичників; тішилися вони і в своїх муках за свого Вчителя, Господа і Царя, усвідомлюючи собі своє велике і святе послання на землі. Кожен з них був свідомий того, що як в цих муках, так і в інших переслідуваннях цього світу з ними неустанно перебуває й Ісус Христос, згідно з Своїм Завітом. І коли вони з Ним і за Нього терплять, то з Ним же будуть і прославлені (Рим. 8, 17).

Цей Божий Завіт про невидиме перебування Ісуса Христа серед апостолів стосується і нас, сучасних християн, сучасних учеників Христа, бо за Його ж словами розпростирається на всі дні до скончанія віку (Мат. 28, 20). І так, як не лишив Він сиротами Своїх апостолів (Йоан 14, 17), так не залишає і ніколи не залишить ані нас, якщо, правда, ми самі Його не залишимо і якщо не будемо віддалятися від Нього своїм духом, мислю і серцем. Так як укріпляв Він Своїх апостолів в час їх мук чи переслідувань і приходив до них посередництвом своєї Божественної помочі, всемогутньої

підтримки і милосердної втіхи, так Він приходить і до нас і дає нам відчути свою Божественну силу, втіху і радість.

Коли і як Він приходить до нас? Як Господь і Владар усього, Якому дана вся сила на небі і землі (Мат. 28, 18), як вічний і Божественний Первосвященик, Який проник у небеса (Євр. 4, 14) і всемогутній наш Адвокат перед Богом Отцем, приходить Він до нас протягом цілого нашого життя, на його початку, продовженні, на його схилі і під час його завершення, як про це говорить і св. апостол Павло: «Сам Він дає всім і життя, і дихання, і все . . . і призначив окреслені доби й границі замешкання їх, щоб Бога шукали вони, чи Його не відчують і не знайдуть, хоч Він недалеко від кожного з нас. Бо ми в Нім живемо, і рухаємось, і існуємо» (Дії апост. 17), 25—28). Сидячи по правиці Бога Отца, приговорюється за цілий світ, за віруючих в Нього, але примовляється і за тих грішних, які часто опошляють Його Імення і противляться Його волі, не дотримуючись Його Священного Завіту. Ним вмолюваний Отец Небесний і цих ще любить і віддає їм свої дари, коли «наказує сходити сонцю Своєму над злими й над добрими, і дощ посилає на справедних і на неправедних» (Матф. 5, 45). На Його примовляння Отец Небесний, як справедливий Суддя, терпеливо чекає на грішних, чекає, що вони повернуться в цей бік, щоб могли йти дорогою вічною, бо Бог не любить смерті безбожника, але любить те, коли безбожний відвернеться від свого способу життя і буде жити (Езех. 33, 11). На Його примовляння Отец Небесний милосердно приймає всі прошенія і желання своїх вірних дітей, часто сповняючи їх і посилаючи їм згори «усяке добре давання та дар досконалий» (Як. 1, 17). На Його прохання Отец Небесний послав на цей світ Пресвятого Духа і в Ньому і з Ним все багатство, щедроту милосердя і благодаті та всі засоби для нашого духовного просвітлення, відновлення, освячення і спасіння. Без цього всемогутнього звертання Сина Божого в цей момент кожен грішник був би знищений вічною смертю, згідно з тим установленням Божественної правди: «бо в день їди твоєї від нього (дерева знання добра й зла) ти напевно помреш» (Ген. 2, 17). Без цих примовлянь Сина Божого за нас грішних вже давно не існував би ні цей світ, «який є в силі Злого» (1 Йоан. 5, 19).

Отже, коли ми ще радуємось з цього життя і міцного здоров'я, то ми мусимо знати, що наш Господь Ісус Христос як Єдинородний Син Божий своїми примовляннями перед Своїм Отцем захищає і помагає нам, посилаючи і оживляючи в нас дух віри Своєю всемогутньою силою і благодаттю. В нас є щедрота дарів життя? Наша дорога встелена квітами радості і щастя? Отже, ми мусимо знати, що це дар любові Отца Небесного, посланий нам з висот небесних в результаті примовлянь за нас Сина Божого. Чи, може, проживаємо ми моменти, повні болю і мук? Ми повинні знати, що се не жезло гніву чи ненависті справедливого Судді, але кара любові Отца, якою цим способом нас хоче притягти до Його Єдинородного Сина. Засвідчує про це і Св. Писаніє: «Мій сину, карання Господнього не відкидай, і картання Його не вважай тягарем, — бо кого Господь любить, картає того, і кохає, немов батько сина» (Прип. 3, 12). Так, «Та засуджені від Господа караємося, щоб нас не засуджено з світом» (1 Кор. 11, 32). Чи вибрали ми собі з-поміж людей добрих друзів і охоронців? Ми мусимо знати, що це добрі ангели й захисники, яких посилає тобі сам Господь Бог Ісус Христос, Той, «Який є на небесах» (Йоан 3, 13). Чи ненавидять нас або і шкодять нам люди погані і недоброзичливі? Не розчаровуйся і не скаржся! Ісус Христос, сидячи по правиці Отца, дивиться з небес і на тебе, як дивився на каменування диякона Стефана (Дії апост. 7, 54—56) і коли видить, що ти несеш свій хрест, повний віри і любові до свого Спасителя,

з відданістю Його волі, з надією на Його Божественну поміч, то Він нас буде благословити в кожних муках, помножить наші слабі сили і приготує нам вінець слави. «Не питайся, — каже один святий, — уподібнюючи Христом виздоровленого сліпого: «Хто ж то, Пане, Такий, щоб я вірував у Нього?» (Йоан 9, 36), бо ти видиш і сам на собі відчуваєш Його Божественну силу і мудрість, Його всемогутність і доброчестивість.

Особливо видимо, так би мовити, на доторк приходить до нас Ісус Христос і є між нами у святому храмі, в тому домі молитви, де щодня слухаємо Його Божественні слова про правду, любов і справедливість, отже про все те, що Він проповідував під час Свого перебування на землі. Його слова і нині живі та актуальні. Як в дзеркалі, в них відбивається особа людини з позитивними і негативними рисами. Вникнім з побожним духом у благу вість Христового Євангелія і відчинім свої серця для прийняття Його. Тут Ісус Христос представляється нам як милосердний Отец, який кличе всіх скитальців цього життя, обтяжених і падаючих під тягарем життєвих труднощів, як Той, Який «взяв на себе наші слабості і зносив наші хвороби» (Мат. 8, 17), кличе нас ласкаво і покірно: «Прийдіть до Мене, усі струджені та обтяжені, — і Я вас заспокою» (Матф. 11, 28). Іноді це строгий голос Господа нашого життя, вимагаючого від нас, своїх послідовників, повного самозаперечення: «Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе і хай візьме свого хреста та й за Мною йде» (Марк. 8, 34); «Хто більш, як Мене, любить батька чи матір, той Мене недостойний. І хто більш, як Мене, любить сина чи дочку, той Мене недостойний. І хто не візьме свого хреста і не піде за Мною слідом, той Мене недостойний» (Мат. 10, 37—38). Тут знову ми Його видимо як тихого і покірного Учителя і Вождя, провідуючого слово правди: «Я — дорога, і правда, і життя. До Отца не приходить ніхто, якщо не через Мене» (Йоан 14, 6); «Візьміть на себе ярмо Моє, і навчіться від Мене, бо Я тихий і серцем покірливий, — і «знайдете спокій душам своїм» (Матф. 11, 29). Іноді постає Він перед нами як строгий звинувач лицемірства, безправ'я і злоби: «Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що подібні до гробів побілених, які гарними зверху здаються, а всередині повні трупних кісток та всякої нечисті. Так і ви, — назовні здаєтесь людям за праведних, а всередині повні лицемірства та беззаконня» (Матф. 23, 27—28). Іноді слухаємо Його, як благословить бідних духом, тихих, плачучих, голодних і спраглих по справедливості, милосердних, чистих серцем, миротворців, переслідуваних і принижуваних через справедливість та Його Ймення (Матф. 5, 3—12), але і караючи грізним «біда» ситих і сміючих, топлячих в багатстві і примхливих на тілесні розкоші (Лук. 6, 24—26). Одного разу він постає перед нами як милосердний Викупитель грішних, якими, якщо вони покаються, прощає гріхи: «Будь бадьорий, сину. Прощаються тобі гріхи твої» (Матф. 9, 3), а іноді знов загрожує вічними карами некаючим: «Ні, кажу вам; та коли не покаєтеся, то загинете всі так» (Лук. 13, 3). Тут видимо Господа слави, кличучого своїх ізбранних довічної радості і блаженства: «Прийдіть, благословенні Мого Отца, посядьте Царство, уготоване вам від закладин світу» (Матф. 25, 34), а там знов загрозливого Суддю світу, промовившого страшний, зате справедливий вирок над некаючими грішними: «Ідіть ви від Мене, прокляті, у вічний вогонь, що диявольові та його посланцям приготований» (Матф. 25, 41).

Таким являється нам наш Спаситель з сторінок св. Євангелія: в повній силі і славі, в любові і милосерді, в покорі і терпеливості, з Божою правдою і судом. У св. Євангелії розкривається повнота Його волі, виконування якої є дорогою нашого щастя і вічного спасіння. Тут у св. Писанії нам на-

креслюється справжня дорога, яка веде до вічного Царства Небесного, яке «не пожива й питво, але праведність, і мир, і радість у Дусі Святім» (Рим. 14, 17).

Крім того, у святому храмі здійснюється сама тайна нашого викуплення, коли приноситься та сама жертва, яку приніс на Голгофу за гріхи світу наш Спаситель; те саме Пречисте Його Тіло, пронизане через наші гріхи, і та сама Пречиста Його Кров, проллята за одпущення гріхів, коли Він сам і нині нас кличе до Божественного престолу: «Прийміть, споживайте, це — тіло Моє... Пийте з неї всі, бо це — кров Моя...» (Матф. 26, 27—28). Ця тайна жертва — Тіло і Кров Сина Божого — це справжній хліб життя і напиток безсмертя. Сам Спаситель про це говорить так: «Поправді, поправді кажу вам: Якщо ви споживати не будете тіла Сина Людського й пити не будете крові Його, то в собі ви не будете мати життя. Хто тіло Моє споживає та кров Мою п'є, той має вічне життя, — і того воскрешу Я останнього дня. Бо тіло Моє — то правдиво пожива, Моя ж кров — то правдиво пиття. Хто тіло Моє споживає та кров Мою п'є, той в Мені перебуває, а Я в ньому» (Йоан 6, 53—55).

Тому будьмо завжди чутливими до середовища святого храму, що там відбувається, співається, проповідується і приноситься. З побожним серцем, з примирливим і покірним духом, але і з страхом Божим вносім свої молитви для здійснення такої великої і страшної, але благословляючої жертви. Не залишаймо дуже довго свою душу в голоді і спразі, без хліба життя і напитку безсмертності. Не залишаймось дуже довго без участі в зв'язку з Господом і Вождем нашого життя, щоб ми не дісталися до ярма нашого ворога — диявола, який «ричучи, як лев, що шукає пожерти кого» (1 Петр. 5, 8). Тепер, коли нам навщент відкриті двері благодаті Божої, коли на нас спочиває немовби простелений покров терпеливості Небесного Отца, коли без перешкод можемо входити в Божественну святиню і перед твар нашого Спасителя приносити своє сповідання з гріхів і щире покаяння і коли стаємо учасниками Тіла і Крові Христа, на відпущення гріхів і життя вічне, то саме тепер і той найбільший останній грішний може здобути одпущення і благословіння. «Однак настане час, — говорить св. Ілля Мінятійський, — коли назавжди закриються двері благодаті Божої, коли завершиться Його терпеливість і тоді, і хоч будемо кликати: «Господи, Боже, відчини нам!», Христос нам відповість, як тим нерозумним дівам в Євангелії: «Поправді кажу вам, — не знаю я вас» (Мат. 25, 12).

Тому постійно будьмо наповнені вірою і твердим переконанням, що наш любимий Спаситель і після свого фізичного відходу не залишив нас сиротами, але що є з нами, згідно з Своїм Завітом, перебуває з нами завжди, всюди і невід'ємно. Лише від нас залежить, щоб ми не віддалялися від Нього мислю, серцем чи грішним життям, щоб ми не створювали якусь невидиму перешкоду між Ним і нами, а саме своїми гріхами і кривдами. Будьмо завжди повні живої й окриляючої віри, зміцнені й озброєні міцною і безкорисливою любов'ю і надією, що Ісус Христос своїм сошествієм на Небеса відкрив нам двері до вічної блаженності. «Перебувайте в Мені, а Я в вас», — говорить до нас Спаситель (Йоан 15, 3). «Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто почує Мій голос і двері відчинить, Я до нього ввійду, і буду вечеряти з ним, а він зо Мною. Переможцеві сісти Я дам на Моєму престолі зо Мною, як і Я переміг був, і з Отцем Своїм сів на престолі Його» (Об'явл. 3, 20—21).

Прот. П. Корманик.

З книги св. пророка Ісаії

У попередньому номері нашого журналу ми говорили про покликання Ісаії за пророка. Тепер ми хотіли б задуматись над декотрими висловлюваннями з його книги. Робимо це з радістю, бо 9 травня Православна Церква святкує пам'ять Ісаії. З його книги вибираємо слова, якими пророк закликає нас до великої радості: «Уставай, світися, Єрусалиме, бо прийшло твоє світло, а слава Господня над тобою засіяла. Бо темрява землю вкриває, а морок — народи, та сяє Господь над тобою, і слава Його над тобою з'являється» (60, 1—2). «Радій та співай, ти мешканко Сіону, бо серед тебе Великий, — Святий Ізраїлів» (12, 6).

Ці слова св. пророк Ісаія говорив ізраїлям по тому, коли їм повідомив Божу кару-полон, який жиди своїм грішним життям самі прикликали. Тому ці слова для жидів мали бути і великою надією на майбутні тяжкі часи. Ними пророк Ісаія вказує і на прояв великого Божого старання про грішне людство, яке в його історії веде Бог Своїм Прозрінням до спасіння.

У попередній статті ми виділи, що передбачувані муки ізраїльського народу сповнились до словечка. Та сповнилась і сповнюється й Ісаієм передвіщувана майбутня спаса. Слова Ісаії про майбутній лиск Єрусалима і радість жителів Сіона сповнились негайно після повернення жидів із вавілонського полону. Тоді персидський цар Кирос дав полоненим жидам не лиш свободу, але і вернув їм і їх храмовий скарб — золоті і срібні богослужбові предмети, які при полоненні жидів забрав вавілонський цар Навуходоносор (Ездр. 1, 7—11). З Божого благословіння і за соціальної помочі сусідніх жителів Вавілонії жиди вернулися додому із значним майном. Таким способом Господь проявив свою поміч тим, які побанували свої гріхи і самонаправлялись. Жиди знову побудували Єрусалим і храм. Обидва вони заяскравіли не лиш архітектурною, але і духовною красою. Жиди через любов до Бога приносили великі дари і жертви. Найціннішим їх даром було каюче серце і життя в любові Божій і своїх ближніх.

Єрусалим, головне місто Юдейського царства, як і гора Сіон, місце, на якому стояв Єрусалимський храм і місце перебування юдейських царів, був не лише центром і символом жидівської держави, але і символом Божої Церкви. Це вміло описує св. апостол Павло у посланні до жидів: «Але ви приступили до гори Сіонської, і до міста Бога Живого, до Єрусалима небесного, і до десятків тисяч Ангелів, і до Церкви первороджених, на небі написаних, і до Судді всіх — до Бога, і до духів удосконалених праведників, і до Посередника Нового Завіту — до Ісуса, і до покроплення крові, що краще промовляє, як Авелева» (Євр. 12, 22—24). Тому пророчі слова Ісаії про лиск Єрусалима і плесання Сіона стосуються Старозавітньої Церкви, яка місійним ділом Ісуса Христа перетвориться в Новозавітню Церкву, носія радості і слави.

Сповнення цього пророкування Ісаії настало тоді, коли на землю зступив сам Бог, Який з'явився в тілі (1 Тим. 3, 16). Бог, з'явлений в тілі, для світу є Світлом (Йоан 8, 12). Світлом, яке освічує кожну людину, приходячу на світ (Йоан 1, 9). Спаситель освячує тих, які наслідують за Ним: «Хто йде вслід за Мною, не буде ходити у темряві, але буде мати світло життя» (Йоан 8, 12). Ісаія своїми пророчими словами про це Світло говорить так: «Народ, який в темряві ходить, Світло велике побачить, і над тими, хто сидить у краю тіні смерті, Світло засяє над ними. Ти помножиш народ цей, Ти збільшиш йому радість. Вони перед лицем Твоїм будуть радіти, як радіють в жнива, як тішаться в час, коли ділять здобич» (9, 1—2).

Пророчий заклик Ісаії до радості і плесання адресовані кожному з нас, членів Христової Церкви. Тому і св. ап. Павло нас закликає до радості: «Радійте в Господі завсіди, і знову кажу: радійте!» (Фил. 4, 4). Отже, маємо радуватись в Господі, Який є нашим Світлом. Як православні християни, ми часто справді відчуваємо цю радість. Під час молитв в храмі чи приватно відчуваємо глибокі духовні відчуття. Радуємось з своїми ближніми в сімейному колі. Радуємось з результатів праці на роботі. Радісно впливає на нас всебічний розвиток нашого суспільства. І все ж, може, іноді в нашому житті приходять моменти, коли у нас запанує духовний неспокій. Тоді більше дивимось на себе, як на Бога і ближніх. Ми не спокійні самі з собою, ні з ближніми. Відчуваємо, що нас залишило щастя. Тоді заклик св. апостола Павла до радості чи заклик Ісаії до плесання нам може здатися просто іронією. Тоді справді нема причини для радості. Ми скоріше потребували б щось, що визволило б нас з цієї духовної тісноти, що нам би помогло стати знову на рівні ноги, з оптимізмом дивитись у майбутнє. Іноді, може, намагаємось цей наш духовний неспокій відігнати якоюсь розвагою. Часом це нам і вдасться. Та потім знову прийдуть буденні дні і ми відчуємо, що наше життя є якесь пусте.

Що ж причина такого духовного стану? Передусім це наш гріх, який при нестачі нашого самоконтролю непомітно опанував нами. ми перестали конфронтувати свої вчинки з волею Божою. Імпульс для наших рішень і кроків вже не дає Спаситель Ісус Христос посередництвом Свого Євангелія Любові, але керуємось якимсь у нас скритим голосом, який морально не переоцінює наші думки і вчинки, але просто в імперативі дає вказівки для нашого поводження. Це сила і закон гріха, що сплив із нашою особою настільки, що без послідовної конфронтації свого мислення і вчинків з Христовим Євангелієм не є здатними ми помітити наш гріх. Тому, якщо не задумаємось над собою і якщо не переоцінимо наші вчинки і мислення, то наше щастя буде і надалі віддалятися від нас. Об'єктивну самокритику в дусі Христового Євангелія ми можемо досягти лиш після добре відмоленої молитви, яка одобрить здатність пізнання і самокритики нашого духу. Потім знайдеться і ключ до рішення наших проблем й повернеться і втрачене щастя.

Милан Герка.

Подвійний ювілей

Кантор кафедрального храму Св. Духа в Михалівцях брат Йоан ФЕДОР в цьому році відзначив в січні 25 років канторування в цьому храмі, а 21 лютого — 60 років свого життя.

При цій нагоді у неділю, 24 лютого, після богослужень настоятель храму від імені кураторів, вірників і від свого імені поздоровив ювіляра, оцінив його дотеперішню роботу, яку він виконував чесно і свідомо, одночасно виконуючи й обов'язки дзвонаря.

Поздоровляємо нашого ювіляра і на сторінках нашого журналу, желаємо йому доброго здоров'я, свіжість, Боже благословіння і добрий голос, бо канторові не обійтись без нього.

На многая і благая літа!

10 років священичої діяльності

Цими днями минає 10 років з того часу, коли син батьків з земплинського села Марковець о. Ладіслав Федор був висвячений в сан священика у кафедральному храмі Св. Духа в Михалівцях.

Наш ювіляр залишився вірним Земплину і Михалівецькій єпархії і після висвячення 2 квітня 1970 р. наступив на приход у Підгороді, в якому служить досі. За той період він намагався свідомо проповідувати Слово Боже і служити віруючому народу на цьому приході. Ми поважаємо його риси характеру, його здібності й обізнаність в усіх справах, його здорову релігійну запаленість, сміливість. Його було обрано і членом редакційної ради нашого журналу.

10 років на священичій службі — не довгий час, але й не настільки короткий, щоб не бути вдячними за його невтомну і чесну працю на Ниві Господній, адже це були напружені роки і в них о. Ладіслав вийшов із чистим щитом, захищаючи добре ім'я Православної Церкви. Ми з інтересом читали його статті на сторінках нашого журналу, в які він вкладав свій розум, досвід і своє серце.

До дальших років бажаємо йому не лише багато доброго здоров'я, але й Божого благословіння, життєвого елану, щоб і надалі безстрашно виступав на захист свого переконання, своєї віри.

На многая і благая літа!

НА НАШУ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКОВНУ ПРЕСУ ДАРУВАЛИ: Марія Варгольова, Микова — 50 Кчс, Марія Гаврилова, Бенятина — 100 Кчс, Анна Сивакова, Межилабірці — 100 Кчс, Штефан Кираль, Цейков — 100 Кчс, Алжбета Кунякова, Швермово — 50 Кчс, віруюча з Матяшки — 30 Кчс, Вацлав Риба, Силадіце — 50 Кчс, Юрій Василь, Залужиці — 100 Кчс.

Всім, хто дарував на потреби нашої церковної преси, сердечно дякуємо. Прізвища дальших опублікуємо в наступному номері нашого журналу.

Життєві ювілеї

2 квітня ц. р. кантор Брусницького приходу брат Юрій ЦАЛКО дожився визначного життєвого ювілею — 60 років свого життя.

Наш ювіляр від свого дітства відвідує наш храм, де зміцнює свою любов до кирило-мефодіївської традиції, до Православної Церкви, вірним якій залишився аж до нинішніх днів. Тут він виховує і свою любов до церковного співу, який він веде на приході вже 20 років.

З нагоди його життєвого ювілею куратори, місцевий священик разом з вірниками щиро його поздоровляють і до дальших років життя желають йому много доброго здоров'я і Божого благословіння.

На многая і благая літа!

---

9 лютого ц. р. в колі своєї сім'ї 60 років з дня народження відзначив чоловік, батько, свокор і дідо брат Юрій КОЩО.

Як член Шамудовського приходу поряд з своїми сімейними обов'язками чесно виконує й роботу члена кураторського збору. Під час виборчого періоду брат Юрій значною мірою заслужився на ремонті й утримуванні фарських об'єктів. Вірним нашій Церкві залишився і в 1968/69 роках.

До дальших років життя бажаємо йому багато сил, здоров'я і радості.

На многая і благая літа!

Сім'я, вірники приходу з своїм священиком

Посмертна згадка

У великопостному періоді, коли з радістю ми дивились на наближення радісних свят Воскресенія Ісуса Христа, Михалівецькою і Пряшівською єпархією облетіла смутна вість про кончину Софії ГОЛОНИЧОВОЇ (род. СПИШАКОВОЇ), дружини православного священика в Шамудовцях і доньки бувшого генерального вікарія П. Спишака.

Сталося це негайно після того, як ми відзначали день матерів, і тут смерть відібрала матір 4 дітей на 43 році життя.

Спочивша Софія не мусила ганьбитися, що безцільно прожила свої роки, бо писала свою книгу життя з вірою і любов'ю. З кожним вона уміла знайти добре слово, кожен її любив і поважав через її скромність і простоту. Правда, як жінка православного священика, вона мусила перенести і перетерпіти на приходах і многі образи, погрози, але вміла вона прощати і піднестися над буденними клопотами.

Похорон 12 березня ц. р. справляв Преосвященніший владика Николай, єпископ Пряшівський, разом з духовенством Михалівецької і Пряшівської єпархії. У похоронах брали участь священики і віруючі й інших церков. Прощальну проповідь говорив настоятель кафедрального храму в Михалівцях. Розпрощався із спочившою директор Єпархіальної Ради в Михалівцях о. прот. Й. Хома. Батьківськими словами говорив Владика Николай, який і сам зазнав подібну біль в житті. До сумуючого чоловіка о. прот. Йоана і до присутніх щирими словами говорив і римо-католицький священик декан А. Пишканин з Будковець.

Блажений покой, вічная їй пам'ять!

ПОДЯКА

Виражаємо сердечну подяку всім: Преосвященнішому владикові Николаю, єпископу Пряшівському, отцям духовним з Михалівецької і Пряшівської єпархій, їх дружинам і сім'ям, отцям духовним з інших церков, близьким, приятелям, знайомим і віруючим, які 12 березня 1980 р. прийшли відпровадити в останню путь і попрощатися навіки з нашою дорогою мамкою, дружиною, донькою, невісткою і швагриною

СОФІЄЮ ГОЛОНИЧОВОЮ (8. 6. 1937 — 10. 3. 1980).

Дякуємо за вінки, квіти і прояви співчуття.

Діти, чоловік і родичі.

Посмертні згадки

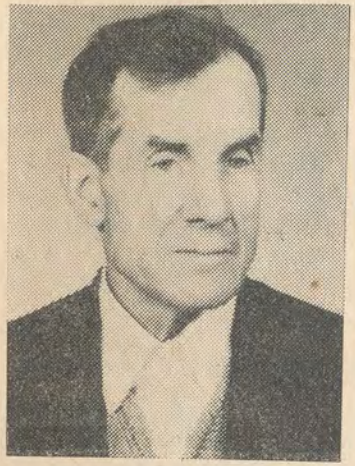

На 17 лютого і 4 березня 1980 р. наш приход, вірники й околиця буде з почуттям суму довго згадувати.

В ці дні нас назавжди залишили подружжя, зразкові і прикладні православні вірники Марія СЕМАНОВА на 62 році життя і Михайло СЕМАН на 69 році життя, який протягом 25 років працював членом кураторського збору, дзвонарем, при чому йому помагала і його дружина при нашому приході в Словінках.

З спочившою Марією цілий приход розпрощався 19 лютого, а з помершим Михайлом 6 березня ц. р. Похорон справляли настоятель приходу, о. прот. Павло Пиданич і о. Василь Матейка.

З спочившим розпрощався настоятель приходу, який подякував йому за його відданість, любов до храму і до св. Православ'я.

Вічная їм пам'ять!

З життя Пряшівської єпархії

АРХІЄРЕЙСЬКІ БОГОСЛУЖЕННЯ

● Під час св. Великого посту Преосвященніший владика Николай разом з о. прот. М. Кернашевичем і о. прот. П. Кормаником кожної п'ятниці ввечері служив акафест до страстей Христових, а в середу ввечері в п'ятий тиждень св. Великого посту служив пісну утреню з великим каноном цт. Андрія Крітського.

Св. Літургію св. Василія Великого служив в неділю Крестопоклонну і Літургію св. Йоана Златоуста на Квітну неділю.

З життя Михалівецької єпархії

ЗВІЛЬНЕННЯ

● О. Андрій Фейо, настоятель православного приходу в Земплинському Градішті, днем 30 листопада 1979 р. був звільнений з своєї функції настоятеля приходу в Земплинському Градішті і одночасно із служби в Михалівецькій єпархії.

ПРИЗНАЧЕННЯ

● О. Йосиф Надзам днем 1 березня ц. р. був призначений головою Місійного відділу, працівником Єпархіальної Ради Православної Церкви в Михалівцях і повірений керівництвом приходу в Земплинській Широкій (Ребрин).

● О. Василь Дацей днем 1 березня 1980 р. був назначений настоятелем православного приходу в Земплинському Градішті Требишівського округу.

Визначний ювілей

25 лютого ц. р. 85 років життя дожив о. архімандрит Ісаакій Виноградов (у світі Іван Васильович). Він був священиком руського приходу в Празі в період між двома війнами і відвів значну роботу на користь Православної Церкви і її віруючих.

Походить він з вчительської сім'ї, що активно поділялась на церковному житті. Мати і сестра були солістами церковного хору, а батько був старостою храму. Будучи студентом, він прислуговував при олтарі і зростала в нього мрія вивчати богослов'я. Закінчивши реальну школу, за благословіння владики Анастасія, ректора Петроградської духовної академії і приятеля їх сім'ї, він поступив у цю академію. Навчання перервалось під час спалаху першої світової війни, коли молодого Івана було покликано в армію й пішов воювати на фронт.

В 1921 р. частина армії була евакуйована за кордоном, і наш ювіляр потрапив у Болгарію, де живився приватною працею. В листопаді 1924 р. він приїхав у Прагу на з'їзд студентської християнської молоді, де познайомився з архієпископом Сергієм (Корольов), який спричинився до того, щоб він міг поступити в Паризький богословський інститут, де вчився два роки. Під час останнього семестра з рук архієпископа Євлогія (Георгієвський) прийняв монашество і був висвячений на ієроягна. Потім був призначений у Прагу на приход св. Миколая, де кілька років діяв як яген, що йому було до вподоби, але владика Сергій потребував священика, і таким чином о. Ісаакій отримав хиротонію під час одної з відвідин архієпископа Євлогія. Його поміч стала дуже діючою, бо, крім кафедрального храму св. Миколая і церкви св. Успенія на Олшанах, віруючі і головно студенти спричинились до того, що в многих містах Чехословаччини, наприклад, у Плзні, Градці Кралове, Пржибрамі та інде були засновані домашні каплиці. Крім того, під час канікул відбувались богослуження в курортних церквах. Протягом 17 років о. Ісаакій був справжнім священиком, служив, хрестив, вінчав, причащав і похороняв. Через свою милу вдачу був близьким для кожного віруючого і вмів порозуміти їх ситуацію і потреби.

В 1943 р., коли я був позбавлений своїх обов'язків під час протекторату і розпущення Церкви, я проїжджав Прагою і відвідав олшанську каплицю, де сповідався у о. архімандрита Ісаакія. Банував я головне, що в той час не можу служити, і він мені чесно сказав, щоб я служив, що німці програють війну і що Церква буде відновлена. Його слова справдились. У мене є також інформації, що о. архімандриту вдалося протягом своєї діяльності в Чехії придбати на сторону Православ'я тисячі нових членів. Він був дуже улюбленою людиною, а тому його засмутило повернення в вітчизну після війни. Тут він діяв у Єлцях двадцять років як настоятель кафедрального храму, будучи завжди в колі своїх колег і головне улюблених віруючих. Його було нагороджено за діяльність Орденом св. Володимира 3 і 2 ступеня і патріаршеським хрестом. Він не забуває про Прагу, а ми не забуваємо про нього. Посилаємо йому від берегів срібної Влтави і з золотої Праги братерське вітання і побажання міцного здоров'я і Божого благословіння на вмовляння і св. Вацлава і Людмили, яких він так високо вшановував.

Многая літ «нашому празькому Златоустому», як оцінював його перед вірниками сам владика Євлогій.

Н

Із світу

● *Грузинська Православна Церква*

Минулого року в Православний богословський факультет було записано 30 нових студентів, що перевершує попередню кількість студентів. Православний богословський факультет заснований в Тбілісі. Після висвячення двох нових єпископів Христофора і Амвросія теперішній стан єпископів є 12. Церква видає і свій церковний журнал. Теперішнім Патріархом-Католікосом є Його Святійшество Ілля II.

● *Грецька (Елладська) Церква*

Вкінці минулого року був обраний новий єпископський Синод. Мандат членів єпископського Синоду триває 2 роки. Кількість членів — 12 митрополитів. 6 митрополитів обирається із Північної Греції, а 6 — з Південної Греції. Главою Священного єпископського Синоду є архієпископ Афінський і всієї Греції Блаженніший Серафим.

● *Польська Православна Церква*

В тамтешній Православній Церкві діє 286 священиків. Приблизна кількість православних вірників — 580 тисяч. Єпископів є 5, храмів є 330, а приходів — 233.

● *Як повідомляє «Епіскепсіс», № 218/79, в Афінах (Греція) в серпні 1980 р. відбудеться фестиваль православної молоді. Рахується десь з 400 делегатами із усього світу.*